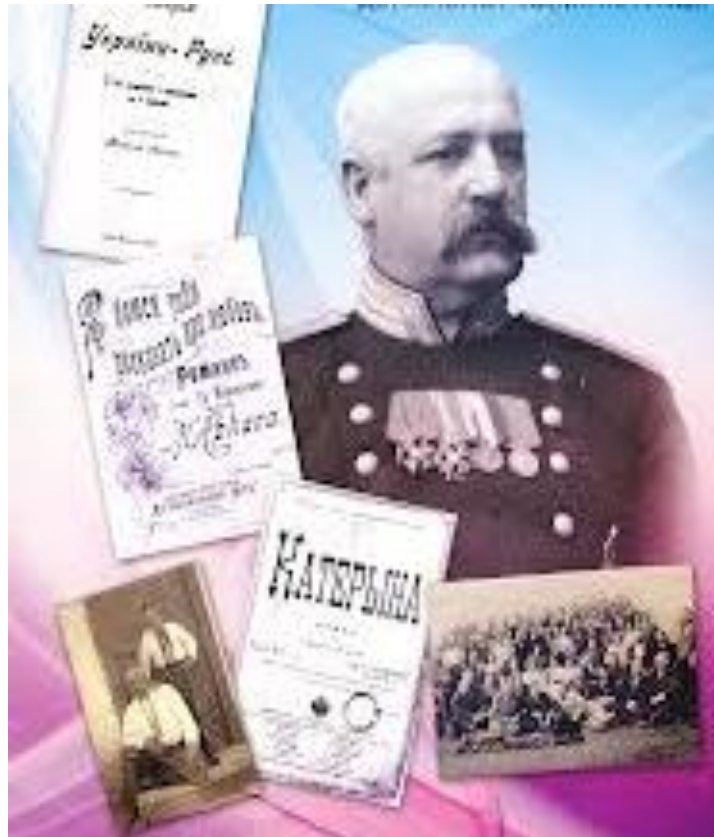

Дослідник української історії: Микола Аркас

(165 років від дня народження)

(7 січня 1853 – 26 березня 1909)

Микола Миколайович Аркас – український історик, композитор, письменник, культурно-освітній діяч. Один із засновників і незмінний голова товариства «Просвіта» в Миколаєві.

*Та ні не можу я загинути, -
Іду в життя, життя нове,
Ще побачиш ти мене
Моя кохана Україно.*

(М. М. Аркас)

Бібліографічний список літератури

Твори Миколи Аркаса

- 1. Історія України-Русі / М. М. Аркас ; [вступ. сл. і комент. В. Г. Сарбея]. – Факс. вид. – Київ : [Вища шк.], 1990. – 456 с. : фотоілюстр. – (Пам'ятки іст. думки України).**
- 2. Історія України-Русі / М. М. Аркас ; [вступ. сл. і комент. В. Г. Сарбея]. – 2-ге факс. вид. – Київ : Вища шк., 1991. – 396 с. : фотоілюстр. + карта. – (Пам'ятки іст. думки України).**
- 3. Історія України-Русі / М. М. Аркас ; [вступ. ст. і комент. В. Г. Сарбея ; передм. М. Аркаса ; ред. Ж. І. Зінченко]. – Одеса : Маяк, 1994. – 392 с. : фото, карти.**
- 4. Історія України-Русі / М. Аркас // Крисаченко В. С. Українознавство : хрестоматія-посібник : у 2 кн. / В. С. Крисаченко. – Київ, 1996. – Кн.1. – С. 283–286.**
- 5. Історія України-Русі з малюнками / М. Аркас. – 2-е вид. – Краків : [б. в.], 1912. – 416 с.**
- 6. Історія України-Русі з малюнками / М. Аркас. – 3-є вид. – Вінніпег : [б. в.], 1967. – 424 с. : іл. – (Вих. дан. ориг.: Краків: Накладом О. Аркасової, 1912).**
- 7. Катерина : опера на 3 дії / лібретто за Т. Шевченком та М. Аркасом / М. Аркас. – Київ : Мистецтво, 1963. – 224 с. : ноти.**
- 8. Невідомий лист Миколи Аркаса до Василя Доманицького / примітки Б. Цимбал // Слово і час. – 2013. – № 5. – С. 105–108. – Бібліогр. в кінці ст.**

Про Миколу Аркаса

- 9. Антоненко В. "Ваша книжка після "Кобзаря" єсть найкорисніша..." : нотатки з приводу роману В. Жадька "Грек з**

душею українця" (про композитора М. Аркаса) / В. Антоненко // Віче. – 2004. – № 7. – С. 67–70.

10. **Антонюк В.** Таємниця Миколи Аркаса. / В. Антонюк // Урядовий кур'єр. – 2004. – 3 квіт. – С. 8.

11. **Аристова Л.** До 150-річчя від дня народження Миколи Аркаса : розробка уроку з худож. культури / Л. Аристова // Мистецтво та освіта. – 2002. – № 3. – С. 41–47.

12. **Аркас Микола Миколайович** (7 січ. 1853 – 26 берез. 1909) : [укр. композитор, історик і гром. діяч] // Шевченківський словник : у 2 т. – Київ, 1976. – Т. 1 : А–Мол. – С. 44. – Без підп.

13. **Аркас Микола Миколайович** (1853–1909) : [укр. композитор] // Українська радянська енциклопедія. – Київ, 1977. – Т. 1 : А–Борона. – С. 246. – Без підп.

14. **Аркас Микола Миколайович** (1853-1909) : [укр. культ.-осв. діяч, композитор і письменник] // Довідник з історії України : (А–Я). – Київ, 2001. – С. 32. – Без підп.

15. **Аркас М.** Микола Миколайович Аркас – мій незабутній батько / М. Аркас // Визвольний шлях. – 1966. – № 1. – С. 46–62 ; № 2. – С. 193–207 ; № 6. – С. 722–736 ; № 10. – С. 1182 ; № 11. – С.1279–1288 ; № 12. – С. 1390–1401.

16. **Аркас М.** Микола Миколайович Аркас – мій незабутній батько / М. Аркас // Визвольний шлях. – 1996. – № 3. – С. 303–316 ; № 4. – С. 451–466 ; № 7. – С. 871–887 ; № 8. – С. 871–887 ; № 11. – С. 1279–1288 ; № 12. – С. 1390–1401.

17. **Береза І.** Микола Аркас : іст. портрет / І. Береза // Освіта. – 1992. – 30 груд.

18. **Березовська Т.** Про рід Аркасів / Т. Березовська // Слово і час. – 1993. – № 8. – С. 66–68.

19. **Гузенко Ю. І.** Міжнародна науково-практична конференція «Аркасівські читання» / Ю. І. Гузенко // Український історичний журнал. – 2011. – № 3. – С. 217–218.
20. **Даниленко Т.** До нової мистецької якості. Прем'єра опери М. Аркаса в Миколаєві / Т. Даниленко // Українська культура. – 2003. – № 6. – С. 23–28.
21. **Донік, О. М.** Історик і композитор Микола Аркас / О. М. Донік // Україна: хронологія розвитку. Імперська доба : 1800-1917 рр. – К., 2011. – С. 489.
22. **Доркєну А.** Шевченко й Аркас: на перехресті життя і творчості / А. Доркєну // Рідна школа. – 2009. – № 5–6. – С. 80.
23. **Дослідник української історії** : до 150-річчя від дня народження Миколи Аркаса // Календар класного керівника : посіб. для учителів / упоряд. Ю. Кишакевич]. – Дрогобич, 2002. – С. 103-106.
24. **Дрозд В.** Аркаси / В. Дрозд // Слово Просвіти. – 2003. - № 9. (23 лют.-4 берез.). – С.10-11.
25. **Жадько В. О.** Безмертя, осяяне віфлеємською зіркою Різдва: Тарас Шевченко і Микола Аркас / В. О. Жадько // Пам'ять століть. – 2009. – № 1/2. – С. 112–129.
26. **Загайкевич, М. П.** Українська музична культура / М. П. Загайкевич // Історія української культури : у 5 т. – Київ, 2005. – Т. 4, кн. 2 : Українська культура 2-ої пол. ХІХ ст. – С. 207-284 : фото.
27. **Іванко А. М.** М. Аркас – історик, композитор, просвітянин / А. Іванко // Історія України. – 2002. – № 33–34. – С. 13–17.
28. **Івашко, О.** Грек Микола Аркас започаткував у Миколаєві "Просвіту" / О. Івашко // Урядовий кур'єр. – 2013. – № 35. – С. 13.

29. **Казка Т.** Вклонімося Миколі Аркасу. До 160-річчя з дня народження / Т. Казка // Мистецтво та освіта. – 2013. – № 1. – С. 59.
30. **Князі України-Руси** : укладено на основі "Історії України-Руси" Миколи Аркаса / упоряд.: Я. Мельничук, Б. Корабін. – Львів : Край, 1993. – 120 с.
31. **Коваль Р.** Після "Кобзаря" найкорисніша книга : у б-ці Історичного клубу "Холодний Яр" вийшла праця Миколи Аркаса "Історія України-Руси" / Р. Коваль // Літературна Україна. – 2013. – 15 серп. (№31). – С. 15.
32. **Козацькі** ватажки та гетьмани України : укладено на основі "Історії України-Русі" Миколи Аркаса / упоряд.: Я. Мельничук, Б. Карабін. – Львів : Ред.-вид. відділ обл.упр. по пресі, 1991. – 178 с.
33. **Кошель Л.** Історична лексика та текстовий матеріал "Історії України-Русі" М. М. Аркаса на уроках літератури під час вивчення творів на історичну тематику / Л. Кошель // Українська мова та література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2003. – № 1. – С. 40–43.
34. **Кремінь Д.** Золота скрижаль. До 150-річчя від дня народження Миколи Аркаса / Д. Кремінь // Українська культура. – 2003. – № 1. – С. 33.
35. **Лазечко П.** Микола Аркас / П. Лазечко, Л. Лазечко // Дзвін. – 2003. – № 9. – С. 125–127.
36. **Майборода В.** Аркас повернувся до свого народу / В. Майборода // Освіта. – 2004. – 22–29 груд. (№ 54).
37. **Максим'юк Т.** В Одесі про Миколу Аркаса / Т. Максим'юк // З Україніки Причорномор'я / Т. Максим'юк. – Одеса, 2008. – С. 99–103.

38. **Марцінковський І.** Зі словом Тараса Шевченка понад століття / І. Марцінковський // Слово Просвіти. – 2013. – 1–9 січ. (№ 1). – С. 3.

Про Миколаївську "Просвіту" і її засновника М. Аркаса.

39. **Мороз Л. З.** Аркас Микола Миколайович (1853–1909) : [укр. композитор і культ.-осв. діяч] / Л. З. Мороз // Українська літературна енциклопедія : в 5 т. – Київ, 1988. – Т. 1 : А–Г. – С. 86–87. – Бібліогр. в кінці ст.

40. **Мосіяшенко В. А.** Микола Миколайович Аркас (1853–1909) / В. А. Мосіяшенко // Історія педагогіки України в особах : навч. посіб. / В. А. Мосіяшенко, Л. В. Задорожна, О. І. Курок. – Суми, 2005. – С. 155–157.

41. **Николин Б.** Читаючи «Історію» Миколи Аркаса / Б. Николин // За вільну Україну. – 1991. – 23 квіт.

42. **Ольховський А. М. М.** Аркас / А. Ольховський // Нарис історії української музики / А. Ольховський. – Київ, 2003. – С. 269–271.

43. **Пироженко Л.** Автори перших популярних книг з історії України та їх творчий доробок (кінець ХІХ ст. - 20-і рр. ХХ ст.) : Ч. 4. М. М. Аркас / Л. Пироженко // Історія в школі. – 1999. – № 4. – С. 16–19.

44. **Пироженко Л. В.** Аркас Микола Миколайович (1853–1909) : [укр. композитор, педагог, історик] / Л. В. Пироженко // Українська педагогіка в персоналіях : у 2-х кн. : навч. посіб. для студ. / за ред. О. В. Сухомлинської. – Київ, 2005. – Кн. 1 : Х–ХІХ ст. – С. 433–436. – Бібліогр. в кінці ст.

45. **Ржепецький Л. М. М.** Аркас і діяльність товариств "Просвіта" на початку ХХ ст. / Л. Ржепецький // Історія в школі. – 1999. – № 8–9. – С. 4–5.

46. **Сарбей В.** З недрукованої спадщини Миколи Аркаса / Віталій Сарбей // Київська старовина. – 1994. – № 1. – С. 35–39.

47. **Сарбей В.** Микола Аркас і його «Історія України-Русі» / В. Сарбей // Український історичний журнал. – 1990. – № 7. – С. 100–113. – Бібліогр. в підрядк. прим.
48. **Старовойтенко І.** "Історія України-Русі" М. Аркаса у світлі відгуків та рецензій початку ХХ ст. / І. М. Старовойтенко // Український історичний журнал. – 2009. – № 1. – С. 102–116. – Бібліогр. в кінці ст.
49. **Старовойтенко І.** "М. Аркас і його "Історія України-Русі" у листах автора до Василя Доманицького (1907–1908 рр.) / І. Старовойтенко // Історичний журнал. – 2007. – № 6. – С. 112–123. – Бібліогр. в кінці ст.
50. **Ульяновський В.** Аркас Микола Миколайович (1853–1909) : [укр. композитор-аматор, культ.-осв. і громад. діяч, історик-аматор, меценат] / В. І. Ульяновський // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2001. – Т. 1 : А. – С. 647–648. – Бібліогр. в кінці ст.
51. **Ульяновський В.** Українська ідея Миколи Аркаса : попередні нотатки з епістології / В. Ульяновський // Україна : культурна спадщина, національна свідомість, державність : збірник наук. праць. – Львів, 1995. – Вип. 2. – С. 111–129. – Бібліогр. в кінці ст.
52. **Шарата, Наталія Григорівна** Педагогічні ідеї та громадсько-просвітницька діяльність М. М. Аркаса : автореф. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук : спец. 13.00.01 "Загальна педагогіка та історія педагогіки" / Наталія Григорівна Шарата ; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В.Винниченка. – Кіровоград : [б. в.], 2009. – 20 с.
53. **Шевченко й Аркас:** на перехресті життя та творчості // Рідна школа. – 2009. – № 5/6. – С. 80.
54. **Шепелюк В.** Справжній син України: Микола Аркас / В. Шепелюк // Культура і життя. – 2003. – 30 квіт. – С. 6.

55. **Шкварець В.** "Історія України-Русі" Миколи Аркаса / В. Шкварець // Історія України. – 2010. – № 6/7, лютий. – С. 33–35. – Бібліогр. в кінці ст.
56. **"Я бачу** все життя нове, нове, щасливе, вільне, братське..." : до 160-річчя від дня народж. М. М. Аркаса // Календар знаменних і пам'ятних дат. – 2013. – № 1. – С. 46-53. – Бібліогр. в кінці ст.
57. **Якименко С. І.** Педагогічні погляди та громадсько-просвітницька діяльність М. Аркаса : монографія / С. І. Якименко, Н. Г. Шарата. – 2-е вид., доп. та перероб. – Київ : Слово, 2014. – 232 с. – (Пед. серія "Іст. стежками").
58. **Яцків О.** Велетень у царині українського духу: М. Аркас / О. Яцків // Галицька зоря. – 2003. – 17 січ.
59. **Arkas** Mykola = Микола Аркас // Encyclopedia of Ukraine / ed. by V. Kubijovyc. – Toronto ; London, 1985. – V. 1 : A–F. – S. 111. – Без підп. – Текст англ. м.

Підготувала провідний бібліограф О. М. Груб'як